

Asociace insolvenčních správců

Asociace insolvenčních správců (ASIS) představuje nejvýznamnější organizaci zastupující zájmy insolvenčních správců v ČR. Jedná se o dobrovolnou, profesní, nezávislou organizaci, která je schopna vahou své členské základny aktivně působit ve všech oblastech ovlivňujících prostředí insolvenčního řízení v České republice.

[Více informací](#)

Aktuální otázky insolvenčního řízení - Brno

Vážení, dovolujeme si Vás tímto pozvat na odborný seminář pořádaný Asociací insolvenčních správců na téma: **Aktuální otázky insolvenčního řízení**. Seminář se uskuteční dne 18.3.2014 od 9:00 do 16:00 v **Hotelu Continental**, Kounicova 680/6, 602 00 Brno

Přednášející:

Mgr. Eva Krčmářová, soudkyně Krajského soudu v Brně

Mgr. Jan Kozák, soudce - místopředseda Krajského soudu v Brně

[Pozvánka](#)

Úpadek korporací 2014 – Praha

Vážení, dovolujeme si Vás tímto pozvat na odborný seminář pořádaný Asociací insolvenčních správců na téma: **Úpadek korporací 2014**. Seminář se uskuteční dne 21.3.2014 od 9:00 do 15:00 v Justiční akademii v Praze, Hybernská 18, Praha 1.

Přednášející:

Doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D., vědecký pracovník, advokát, hlavní zpracovatel nového zákona o obchodních korporacích

JUDr. Michal Žižlavský, advokát a insolvenční správce se zvláštním povolením, člen Legislativní rady vlády, předseda Rady expertů Asociace insolvenčních správců, člen představenstva České advokátní komory

Ing. Jan Attl, Ph.D., MBA, partner znaleckého ústavu Equity Solutions Appraisals, s.r.o., soudní znalec v oboru ekonomika, člen České komory odhadců majetku

Mgr. David Koncz, prezident Exekutorské komory České republiky

JUDr. Jana Tvrdková, soudní exekutorka

[Pozvánka](#)

Mezinárodní konference INSOL EUROPE se bude konat v Praze

V pátek 11.dubna 2014 se v hotelu Andel's Hotel Prague na Pražském Smíchově uskuteční mezinárodní konference „Time for Change?“, kterou pořádá organizace INSOL EUROPE za podpory Asociace insolvenčních správců, České advokátní komory a AIJA – mezinárodní asociace mladých právníků.

Účastníci budou mít jedinečnou příležitost vyslechnout aktuální témata zabývající se problematikou insolvenčního práva v celoevropském měřítku. Připravené odborné panely se budou věnovat výzvám v energetickém sektoru, výzvám pro restrukturalizaci v automobilovém průmyslu, soudní problematice, konkrétním případovým studiím a regionální teorii a praxi „špatných bank“. Na jednotlivých panelech vystoupí řečníci z mnoha evropských zemí. Jedním z přednášejících bude i člen Rady expertů Asociace insolvenčních správců Adam Sigmund (ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář), který přednese spolu s Petrem Smutným (PWC), Josefem Novotným (KKCG) a Rostislavem Krhutem (KSOS) případovou studii loterijní společnosti SAZKA.

Podrobné informace spolu s pozvánkou a přihláškou na konferenci naleznete na stránkách ASIS <http://www.asis.cz/Skoleni/>. Přihlášení je možné prostřednictvím organizace INSOL EUROPE a to přes elektronický formulář umístěný na odkaze <https://www.insol-europe.org/events/eecc-prague-registration/>, nebo pomocí přihlášky umístěné na stránkách ASIS.

[Pozvánka](#)

Jaké hlavní změny z pohledu insolvenčního správce přináší nová právní úprava korporálního práva?

Odborný článek prezidenta ASIS JUDr. Daniela Ševčíka, Ph.D., který vyšel dne 20.2.2014 v Konkursních novinách.

Jedním ze dvou stěžejních rekodifikačních předpisů je zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích - dále ZOK), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014. Jak patrně ze systematiky jednotlivých ustanovení i důvodové zprávy k jeho návrhu, snaží se uchopit problematiku korporací komplexně a přehledně. Při vědomí vztahu ZOK vůči zákonu č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku (dále OZ) již jen přehled obou předpisů ukazuje, že tato ambice zákonodárce zůstává nenaplněna, neboť právní poměry obchodních korporací se řídí :

- nejprve obecnou úpravou právnických osob v § 118 - § 209 OZ
- dále vůči této speciální úpravou korporací, z ní však pouze jejím obecným pododdílem § 210 - § 213 OZ, přičemž ustanovení o spolku se na obchodní korporace aplikují pouze s výslovným odkazem v ZOK, jak plyne z jeho § 3 odst. 1 (což se týká řízení kaučního podle § 151 odst. 2 ZOK s aplikací § 239 a § 240 OZ a dále generálně nulity rozhodnutí orgánu obchodní korporace dle § 45 odst. 1 ZOK, čímž je patrně myšlena neplatnost ve smyslu § 258 a násl. OZ; v případě speciální úpravy pro kapitálové společnosti pak neplatnosti usnesení valné hromady v § 191 odst. 1 a § 428 odst. 1 OZ a práva na přiměřené zadostiučinění za závažné porušení základních práv společníka či akcionáře)
- dále vůči OZ speciální úpravou ZOK, opět nejprve jeho obecnými pro korporace společnými ustanoveními Hlavy I (§ 1 - § 94)
- a konečně speciální úpravou pro jednotlivé typy korporací v Hlavě II – VI ZOK.

Autoři rekodifikace argumentovali směrem k potřebě nového korporálního kodexu mimo jiné tak, že předchozí úprava je nepřehledná a roztříštěná. Nové uspořádání však ukazuje, že tento stav je nejenže prohlouben, ale přináší profesionálům i laikům výzvu již v okamžiku, kdy se pokusí v této reglementaci orientovat. Vytrvají – li, základní schéma shora nastíněné budiž jim odměnou,

jejíž intenzita je oproti práci s dříve platnými předpisy nesrovnatelná.

Nejen insolvenční správce takto sezná, že ZOK přináší tři nové či nově pojaté instrumenty s vazbou na insolvenční právo, které lze označit za zásadní. Uplatní se pouze tehdy, je – li soudem rozhodnuto o úpadku příslušné obchodní korporace (s výjimkou rozhodnutí v režimu § 65 ZOK mimo oblast insolvence). Jsou jimi restituční povinnost členů orgánů vůči korporaci v úpadku, vyloučení z výkonu funkce statutárního orgánu a ručení jeho členů za dluhy korporace.

1. restituční povinnost členů orgánů vůči obchodní korporaci v úpadku podle § 62 ZOK

Text odst. 1 cit. ustanovení : „ *Bylo-li v insolvenčním řízení zahájeném na návrh jiné osoby než dlužníka podle jiného právního předpisu soudem rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku, vydají členové jejích orgánů, vyzve-li je k tomu insolvenční správce, prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i případný jiný prospěch, který od obchodní korporace obdrželi, a to za období 2 let zpět před právní mocí rozhodnutí o úpadku, pokud věděli nebo měli a mohli vědět, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku podle jiného právního předpisu, a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokládatelné. „*

V odstavcích následujících je zakotvena povinnost peněžité náhrady tam, kde vydání prospěchu není možné a vztažena restituční povinnost i na bývalé členy orgánu obchodní korporace. Je však třeba ji vykládat ve vazbě na § 70 ZOK, logicky z ní vylučující nejvyšší orgán kapitálové společnosti a družstva, neboť u valné hromady a členské schůze by její uplatňování vedlo k absurdním důsledkům (viz. definiční § 44 odst. 1 ZOK). Povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře pro členy volených orgánů korporace přetrvala a najdeme ji v § 159 odst. 1 OZ. V případě kapitálových společností se inkriminované ustanovení týká jak jednatelů a členů představenstva, tak i dozorčí rady a přináší rovněž pádný důvod pro včasné podávání samodlužnických insolvenčních návrhů, je – li korporace ve stavu (hrozícího) úpadku.

Insolvenčnímu správci se zde otevírá nový prostor pro sepis pohledávky z titulu vrácení poskytnutého plnění do majetkové podstaty a její vymáhání, přičemž důkazní situaci mu ulehčuje § 52 odst. 2 ZOK, přenášející důkazní břemeno prokázání péče řádného hospodáře zásadně na dotčeného člena orgánu. Výkladové nejasnosti může přinést formulace *jiný prospěch* nad rámec plnění ze smlouvy o výkonu funkce, určité vodítko však obsahuje např. výčet v § 60 ZOK pro případy, kdy nebyla uzavřena smlouva o výkonu funkce, avšak korporace členovi orgánu fakticky poskytovala plnění nerozhodno z jakého titulu (např. typicky odměnu za výkon funkce ve výši schválené valnou hromadou), neboť zákon podobu ani důvod takového jiného prospěchu nijak neurčuje ani jej nad rámec časového omezení nelimituje.

Lze tedy očekávat tlaky ze strany věřitelů směrem k insolvenčním správcům na postup v režimu § 62 ZOK, ve snaze přinést prospěch majetkové podstatě. Podání žaloby však samozřejmě neznamená samo o sobě úspěch v takovém sporu, který citelně protáhne insolvenční řízení. Záměr, který z inkriminovaného ustanovení vyvěrá, je sice pozitivní, avšak není dotažen do konce, neboť ve stávající bezbřehé podobě s absencí kauzality mezi získáním prospěchu člena orgánu a stavem (hrozícího) úpadku obchodní korporace, případně počátkem restituční povinnosti až pro plnění, poskytnutá poté, co nastal stav (hrozícího) úpadku či alespoň poté, co došlo k porušení povinnosti, je tak ponejvíce trestem pro členy orgánů, při jehož konstrukci zákonodárce slibně vykročil, ale k cíli pro samé rekodifikační povinnosti nedošel.

2. vyloučení vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace podle § 63 ZOK

Text odst. 1 cit. ustanovení : „ *V průběhu insolvenčního řízení insolvenční soud i bez návrhu rozhodne, že z důvodů podle § 64 člen statutárního orgánu upadnuvší obchodní korporace, který byl ve funkci v době vydání rozhodnutí o*

úpadku nebo po něm, nesmí po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o vyloučení vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace nebo být osobou v obdobném postavení (dále jen „vyloučení“). „

Text § 64 odst. 1 ZOK : „ Insolvenční soud rozhodne o vyloučení, vyjde-li v průběhu insolvenčního řízení najevo, že výkon funkce osobou podle § 63 s přihlédnutím ke všem okolnostem případu vedl k úpadku obchodní korporace.“

Toto nové pojetí diskvalifikace se rovněž vztahuje i na bývalé členy orgánu obchodní korporace. Základní pro její posouzení je kauzalita mezi výkonem funkce dotyčného člena orgánu a úpadkem, což je praktickou a především spravedlivou podmínkou, jejíž prokazování ovšem v soudních řízeních nebude jednoduché a přináší zvýšené nároky na soudy i účastníky řízení. Člen orgánu má i zde možnost prokázat, že jednal s péčí patřičnou a výroku o vyloučení zamezit, což mu umožňuje § 64 odst. 3 písm. b) ZOK. Ke zmírnění dopadů zákona lze využít i dalších výjimek z vyloučení, stanovených pro odůvodněné případy a konkrétní situace v § 67 odst. 2 a 3 ZOK, mimo jiné s ohledem na zájmy věřitelů dotyčné obchodní korporace, což může být z pohledu jejího insolvenčního správce užitečným nástrojem pro zajištění setrvání určité osoby ve funkci statutárního orgánu dlužníka lege artis tam, kde je to s ohledem na stav majetkové podstaty a např. udržení podniku dlužníka v chodu žádoucí. Obdobně se k tomuto účelu nabízí § 64 odst. 3 písm. a) ZOK, podle něhož soud o vyloučení nerozhoduje vůbec a uplatní se ponejvíce v případě tzv. krizových manažerů, povolávaných do funkcí statutárních orgánů obchodních korporací právě za stavu jejich hrozícího úpadku.

Návrh na zahájení řízení o vyloučení může podat každý, kdo na tom má právní zájem, lze však tak učinit i z úřední povinnosti. Formulace *soud i bez návrhu rozhodne* ukazuje, že v průběhu insolvenčního řízení soud zahájí řízení a o vyloučení rozhodnout při splnění zákonných podmínek musí. Právní mocí takového výroku přestává být vyloučená osoba ex lege členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích, přičemž zánik funkce oznamuje soud nalézací rejstříkovému rovněž z úřední povinnosti. Výraz *osobou v obdobném postavení* rozšiřuje zákaz vyloučení i na vedoucí pracovníky korporace či její zmocněnce, pokud jejich postavení může de facto suplovat pozici statutárního orgánu (zejména generální ředitel, generální zmocněnec). Charakter prokury jako typově plné moci pak mezi takové osoby řadí i prokuristu.

Poměrně drastickým dopadem porušení zákazu vyloučení je ručení vyloučené osoby za splnění povinností obchodní korporace (dluhů – srov. § 1721 OZ), které vznikly po takovém porušení, a to bez výjimky, jak jej zakládá § 66 odst. 2 ZOK.

Dlužno dodat, že soudem příslušným k řízení o vyloučení je v prvním stupni krajský soud určený dle sídla rejstříkového soudu dotyčné obchodní korporace, jak vyplývá z § 3 odst. 2 písm. a), § 85 písm. a) a § 86 odst. 1 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

3.ručení členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace za její dluhy podle § 68 ZOK

Text odst. 1 cit. ustanovení : „Soud může na návrh insolvenčního správce nebo věřitele obchodní korporace rozhodnout, že člen nebo bývalý člen jejího statutárního orgánu ručí za splnění jejich povinností, jestliže

a) bylo rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku, a

b) člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace věděli nebo měli a mohli vědět, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku podle jiného právního předpisu, a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokládatelné. „

Jak patrně, výslovně se tato povinnost týká i bývalých členů statutárního orgánu, přičemž odstavec následující vyjímá z této povinnosti shora již zmíněné členy krizového managementu, pokud své funkce vykonávali s péčí řádného

hospodáře.

Ručení vzniká rozhodnutím soudu a řízení lze zahájit pouze na návrh. Aktivně legitimován je zde nejen insolvenční správce do úpadku upadnuvší korporace, ale i její věřitel, což přináší nový a silný nástroj k posílení postavení i právní jistoty věřitelů, jež si klade dle důvodové zprávy k návrhu ZOK za cíl postihnout nekalé praktiky členů statutárních orgánů označované jako wrongful trading (princip corporate governance s inspirací v britské úpravě). 1)

Je nasnadě, že věřitelské orgány budou vyžadovat od správců prověřeni možností postupu v režimu § 68 ZOK a případně i zahajovat řízení tam, kde jejich právní zástupci či poradci budou mít zato, že správce s podáním žaloby nedůvodně otálí. Odhlédneme – li zde od formulační neprovázanosti mezi ZOK a OZ, neboť ručení za *splnění povinností* je pojmově ručením za dluhy korporace (viz. § 1721 ve vazbě na § 2018 OZ, jehož důvodová zpráva klade velký důraz právě na pojmovou pregnanost nové úpravy) 2), můžeme si především povšimnout absence limitace ručení založeného výrokem soudu co do výše, titulu, osoby věřitele či doby vzniku jím zajištěného dluhu. Z pohledu dotčeného člena orgánu proto může mít inkriminované rozhodnutí likvidační charakter.

Zákonodárce, snad směřován dobrými úmysly, zde především otevřel Pandořinu skříňku. To zejména při vědomí faktu, že podle § 76 odst. 3 se tento institut vztahuje i na osoby ovládající a vlivné, což je nový pojem definovaný v § 71 odst. 1 ZOK faktickým ovlivněním chování obchodní korporace jako základní model směřování korporace s intenzitou menší, než je ovládání (srov. § 74 odst. 1 ZOK). Tím se okruh potenciálních ručitelů dramaticky rozšiřuje a otevírá prostor pro související úvahy v oblasti koncernového práva, kupř. v tom smyslu, že do pozice osoby ovládající či vlivné se může dostat vůči korporaci také její obchodní partner či věřitel, včetně úvěrující (financující) banky. Aby se však taková osoba mohla dostat do pozice ručitele ve smyslu § 68 ZOK, pak by musela svůj vliv využít k tlaku na člena statutárního orgánu obchodní korporace k porušení jeho povinností, neboť sama povinnost odvracet úpadek jí ovlivněné korporace ani jednat vůči ní s péčí řádného hospodáře nemá a s ohledem na její právní postavení ani mít nemůže.

Nakolik jsou pro insolvenční správce a nejen pro ně dary nové právní úpravy danajské či praktické, ukáže samozřejmě soudní praxe. Dle mého názoru by však, když už se náš zákonodárce rozhodl vztyčit pomník soukromého práva, věci při jeho tvorbě prospělo věnovat více času domýšlením vazeb a fungováním jeho jednotlivých elementů od základů, než se opájet výškou a leskem monumentu.

JUDr. Daniel Ševčík, Ph.D.
advokát, insolvenční správce
prezident Asociace insolvenčních správců, o.s.

1) *Havel, B. a kol. Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou, Praha, Nakladatelství Sagit, a.s., 2012*

2) *Eliáš, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou, Praha, Nakladatelství Sagit, a.s., 2012*